

Liczymy na palcach

Zabawy rozwijające spostrzegawczość, percepcję wzrokową i słuchową oraz umiejętności liczenia i rozumowania

Cele i zapisy z podstawy programowej

Dążymy do tego, by dziecko:

- obdarzało uwagę inne dzieci, (III 8)
- komunikowało się z dziećmi i osobami dorosłymi, wykorzystując komunikaty werbalne i pozawerbalne, (III 9)
- wyrażało swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą komunikatów pozawerbalnych – gestów, (IV 1)
- wyrażało swoje rozumienie świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w bliskim otoczeniu za pomocą języka mówionego, (IV 2)
- odróżniało elementy świata fikcji od realnej rzeczywistości, (IV 3)
- odpowiadało na pytania, recytowało wierszyki, (IV 5)
- uważnie słuchało, (IV 6)
- eksperymentowało dźwiękami i ruchem, reagowało na sygnały, aktywnie słuchało muzyki, (IV 7)
- przeliczało elementy zbiorów w czasie zabawy, posługiwało się liczebnikami głównymi i porządkowymi, rozpoznawało cyfry oznaczające liczby od 0 do 10, wykonywało dodawanie, liczyło obiekty. (IV 15)

Taniec paluszków

PRZYGOTUJ: rękawiczkę z pięcioma palcami, na każdym z nich można nakleić śmieszny element, np. emotikon, oczy, uszy, wąsy.

Dzieci siedzą w kole na dywanie. Załóż rękawiczkę, podnieś do góry rękę i poproś dzieci, by również podniosły ręce – zaproś je do zabawy paluszkowej. Powiedz rymowaną, ilustrując jej treść ruchami palców:

Moje palce wstały, bo bawić się chciały.
Jak wszystkie maluszki, tańczyć chcą paluszki.
Gdy najmniejszy, piąty, sprawdzi wszystkie kąty,
rozejrzy się wszędzie i zabawa będzie!
Ten czwarty, serdeczny, zwykle bardzo grzeczny,
kłania się niziutko, nuci coś cichutko.
Wtem środkowy, trzeci, wita wszystkie dzieci:
zatańczmy dziś wkoło – radośnie, wesoło!
Polkę, krakowiaka, walczyka, hopaka.
Drugi rytm wskazuje, a kciuk dyryguje.

Dzieci naśladują twoje ruchy, starają się też włączyć w recytowanie wierszyka. Zabawę powtarzamy.

Palce-liczmany

Dzieci siedzą w kole na dywanie. Podnieś do góry jedną dłoń i poruszaj przez chwilę wszystkimi palcami. Poproś, żeby dzieci powtórzyły ten ruch. Następnie podnieś dłoń, chowając kciuk i poproś dzieci, by policzyły twoje palce, które widzą oraz podniosły swoje ręce, układając tak samo palce. Zadaj pytania, np.: *Ile palców widzieliście wcześniej? Ile palców się schowało?* Zabawę powtarzamy, zmieniając ilość widocznych palców.

WERSJA TRUDNIEJSZA: Do zabawy wykorzystaj obie dłonie: liczcie do 10, stosujcie proste dodawanie lub odejmowanie w zakresie 5 lub 10. Przykłady:

- Podnieś dłoń tak, żeby widoczne dla dzieci były 3 palce. Poproś dzieci, by je policzyły, a następnie dodaj jeszcze jeden palec, potem dwa itd. Za każdym razem dzieci podają liczbę widocznych palców.
- Podnieś obie dłonie tak, aby na jednej były widoczne wszystkie palce, a na drugiej jeden. Poproś dzieci, by policzyły palce, a następnie odpowiedziały na pytania: *Ile będziecie widziały palców, jeśli do tych sześciu dodam jeden (dwa, trzy)?*

Kolejnym sposobem na zwiększenie stopnia trudności jest przeprowadzenie zabawy w parach, zamiast w grupie.

Rozpoznaj, policz, pokaż

PRZYGOTUJ: karty formatu A4 z dużymi cyframi od 0 do 10.

Dzieci siedzą w kole na dywanie. Podnieś rękę, w której trzymasz kartę z cyfrą i głośno ją odczytaj. Zadaniem dzieci jest pokazanie takiej liczby palców, która będzie się z nią zgadzała.

Pamiętaj, że prezentowane cyfry należy dostosować do wieku grupy. Wyzwaniem może okazać się cyfra 0, na której widok dzieci powinny podnieść do góry dłonie ze schowanymi wszystkimi palcami.

Palce liczą

PRZYGOTUJ: niską ławeczkę gimnastyczną oraz 5–10 rekwizytów (najlepiej sezonowych, np. jesienią – kasztany, śliwki, orzechy; zimą – nietłukące się bombki, karnawałowe czapeczki; wiosną – kwiaty z bibuły, pisanki; latem – piłeczki, okulary przeciwsłoneczne).

Dzieci siedzą w kole na dywanie przed ławeczką gimnastyczną. Układaj na niej rekwizyty, głośno je licząc, np. *1 kasztan, 2 kasztany...* Poproś przedszkolaki, żeby pokazały na palcach, ile przedmiotów leży na ławeczce. Następnie zapytaj, ile będzie kasztanów, jeżeli dodasz jeszcze jeden/zabierzesz dwa itp. Dzieci pokazują odpowiedź na palcach. Ilość rekwizytów dostosuj do możliwości grupy.

Zabawę powtarzamy, zmieniając ilość elementów. Można również poprosić chętne dziecko, żeby kontynuowało prowadzenie zabawy.

Palce ćwiczą działania matematyczne

PRZYGOTUJ: rekwizyty z zabawy *Palce liczą*.

Dzieci siedzą w kole na dywanie przed ławeczką gimnastyczną. Zaprezentuj na niej 4 dowolne rekwizyty ułożone w równym rzędzie. Zapytaj dzieci, jak można je ułożyć inaczej. Jeżeli nie znają odpowiedzi, samodzielnie przestaw przedmioty w dowolnej konfiguracji, np. 2 i obok 2. Wspólnie z dziećmi przeprowadź działanie na głos: dwa (wskaz dwa rekwizyty, a dzieci pokażą 2 palce) i dwa (wskaz pozostałe rekwizyty, a dzieci dodają do poprzednio pokazanych następne 2 palce) to cztery. Zadaj pytanie: *Ile razem jest palców?* Zabawa trwa

do czasu, aż wykorzystane zostaną wszystkie możliwości ułożenia rekwizytów (np. 1+3, 3+1). Za każdym razem dzieci pokazują wykonane działania na palcach.

Ważne, aby dostosowywać poziom trudności zadania do grupy wiekowej i możliwości przedszkolaków. W grupach starszych zwiększamy stopień trudności poprzez powiększenie liczby prezentowanych rekwizytów, możliwości ich ułożenia oraz działań dodawania.

Dźwięki na paluszkach

PRZYGOTUJ: 3 instrumenty o zróżnicowanym brzmieniu, np. klawesy (drewienka), trójkąt i bębenek.

Dzieci siedzą w kole na dywanie. Zaprezentuj im 3 instrumenty i ich brzmienie, a następnie poproś, żeby podniosły w górę tyle palców, ile usłyszą zagranych dźwięków. Warto rozpocząć zabawę od bębna, ponieważ wydaje on dźwięk najbardziej przyjazny dla dziecięcego ucha. Proponowana kolejność dźwięków:

1. dwa uderzenia bębna
2. cztery uderzenia bębna
3. trzy uderzenia klawesów
4. pięć uderzeń klawesów
5. jedno uderzenie trójkąta
6. dziesięć uderzeń trójkąta (ze względu na rodzaj dźwięku jest to trudne zadanie).

WERSJA TRUDNIEJSZA: W starszych grupach przedszkolnych można wprowadzić elementy dodawania. Wyjaśnij dzieciom, że wspólnie będziecie dodawać i zaprezentuj zabawę na swoich dłoniach. Uderzaj w instrumenty, pomiędzy kolejnymi uderzeniami mów wyraz *dodać*. Przykład:

1. jedno uderzenie bębna – dzieci podnoszą do góry jeden palec
dodać
2. trzy uderzenia klawesów – dzieci do już pokazanego jednego palca dodają jeszcze trzy
dodać
3. jedno uderzenie w trójkąt – dzieci do już pokazanych czterech palców dodają jeszcze jeden.

Na końcu zapytaj: *Ile razem palców pokazaliście?*

Pamiętaj o stopniowaniu trudności.

DLACZEGO WARTO?

Każde dziecko poznaje otaczający świat za pomocą zmysłów: wzroku, słuchu, smaku, węchu i dotyku. Zabawy paluszkowe to zatem nie tylko świetna zabawa i pomysł na rozwijanie motoryki małej, ale także sposób odkrywania świata przez przedszkolaki. Można w nie włączyć elementy wspomagające rozwój percepcji wzrokowej i słuchowej, a także – przede wszystkim w zaprezentowanych w tym rozdziale zabawach – uważności i rozumowania. Dzięki takim ćwiczeniom dziecko uczy się również odbierać i przekazywać komunikaty werbalne i pozawerbalne.